

Prof. dr hab. Janusz Czerwiński

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Michała Pietrzaka p.t. „Ocena efektywności nauczania piłki ręcznej z zastosowaniem eksperymentalnego i tradycyjnego modelu nauczania”.

Identyfikacja czynników warunkujących skuteczne nauczanie jest kluczowym zagadnieniem w teorii i praktyce wychowania fizycznego i sportu. Ich szerokie spektrum przedstawili w licznych opracowaniach teoretycy kultury fizycznej zarówno za granicą jak i w Polsce. Wśród czynników o kolosalnym znaczeniu wymienić należy metody nauczania. Wymiar czasu przeznaczony na nauczanie i jego jakość to zdaniem wielu teoretyków i praktyków wychowania fizycznego i sportu klucz do przyszłego sukcesu. Trzeba więc poszukiwać takich rozwiązań dydaktycznych, które pozwolą skutecznie przygotować przyszłą kadrę nauczycielską do pracy z dziećmi i młodzieżą. Jak postępować, aby uzyskać sukces w pracy uwzględniając fakt, iż młodzież aktualnie ubiegająca się o pracę w zawodzie nauczyciela wychowania fizycznego prezentuje stosunkowo niski poziom przygotowania motorycznego, który jak wiemy jest fundamentem w nauczaniu złożonych technicznie dyscyplin sportowych, do których z pewnością zaliczyć należy grę w piłkę ręczną.

Przed nauczycielami szkół wyższych o profilu wychowania fizycznego wyłania się trudne i odpowiedzialne zadanie opracowania adekwatnych do potrzeb metod działania dydaktycznego pozwalającego na optymalne przygotowanie studentów do pracy w szkole. Podtrzymując przekonanie o konieczności badań na powyższy temat, oceniam wybór tematu pracy przez mgr Michała Pietrzaka za trafny i celowy. Konieczność ulepszania procesu dydaktycznego drogą badań empirycznych dostrzegam w dostosowaniu metod nauczania do wymogów, które narzuca praktyka. Badania takie uznać należy za bardzo potrzebne.

Będąc przekonanym, iż pracę w powyższym ujęciu określić można jako wartościową, pragnę swoją ocenę rozprawy ukierunkować na:

- zasadność doboru tematu rozprawy,
- sposób podejścia do rozwiązania celu pracy oraz poprawności interpretacji wyników,
- sposób prezentacji uzyskanych wyników pod względem formalnym i zasadności wniosków.

Tematyka skutecznego nauczania nieodłącznie towarzyszy metodyce wychowania fizycznego i sportu. Mamy tu obszerną literaturę, od prac przyczynkowych do szeroko zakrojonych monografii i konkretnych podręczników. Wciąż jednak, w miarę postępu i zmieniających się warunków pracy, jest miejsce na kolejne przybliżenia i coraz głębsze poszukiwania czynników opisujących drogę do sukcesu dydaktycznego.

W zaprezentowanym w pracy podejściu badawczym Doktorant odzwierciedla zamiar rozpatrzenia spektrum uwarunkowań skutecznego nauczania gry w piłkę ręczną przez studentki Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu w ramach obowiązkowych zajęć dydaktycznych.

Efektywność nauczania gry w piłkę ręczną jest istotą pracy. Doktorant określił poziom wyjściowy i końcowy tych efektów. Program badawczy zrealizował w oparciu o trzy modele A, B i C zróżnicowane pod względem stosowanych form ćwiczeń. Eksperyment pedagogiczny został zaproponowany w celu zweryfikowania poglądów na temat skuteczności zastosowanych modeli nauczania. W każdej z grup badawczych uczestniczyło ponad 20 studentek dobranych losowo z grona słuchaczek II roku studiów AWF w Poznaniu realizujących program nauczania gry w piłkę ręczną. Grupa A określona została jako kontrolna i realizowała tradycyjny program nauczania. Grupa B realizowała program oparty na ćwiczeniach w formie ściślejszej, natomiast grupa C realizowała program nauczania gry w piłkę ręczną z akcentem w nauczaniu grę (forma uproszczona, szkolna i właściwa).

Mgr Michał Pietrzak w ramach eksperymentu pedagogicznego przeprowadził jednorazowo pomiar antropomotoryczny badanych studentek uwzględniając: wysokość, ciężar ciała i inne pomiary długościowe i objętościowe. Ich wyniki nie odbiegały od rezultatów podobnej populacji badanych przez innych autorów.

Doktorant dwukrotnie zbadał poziom sprawności motorycznej i specjalnej przed eksperymentem i po jego zakończeniu. Przeprowadził również badania ankietowe (własne opracowanie), w których zapytał o wiedzę teoretyczną z

zakresu piłki ręcznej i innych dyscyplin sportu oraz ocenę skuteczności realizowanego programu nauczania piłki ręcznej.

Interakcja pomiędzy dwoma terminami badań cech sprawności fizycznej ogólnej i specjalnej generalnie umożliwiła szybkie i efektywne opanowanie podstawowych elementów techniki gry w piłkę ręczną. Dostrzega się przewagę modelu A – tradycyjnego, który uwzględnia wypracowaną przez wielu teoretyków i praktyków gier zespołowych drogę metodycznego programu nauczania, w którym każda z form nauczania a przede wszystkim systematyka ćwiczeń odgrywa zasadniczą rolę w dobrym przygotowaniu do gry właściwej. Przeprowadzony eksperyment wnosi także cenną informację o znaczącej roli samooceny badanych w odniesieniu do realizowanego programu badań.

Akceptując przyjęty przez Autora sposób rozwiązania problemu badawczego, z satysfakcją przyjmuję temat pracy i potwierdzam zasadność koncepcji badawczej. Tematowi odpowiada przyjęta procedura i porządek pracy. Myślę tu o celu i pytaniach badawczych, które precyzują drogi osiągnięcia celu zasadniczego. Opis otrzymanych wyników badań zawarty jest w bardzo obszernym rozdziale IV – „Analiza materiału”. Jest to rzetelny obraz zastanej w badaniach rzeczywistości.

Mam uwagi do rozdziału V – „Dyskusja”, ale o nim w dalszej części mojej recenzji. Doktorant wykorzystał adekwatne do potrzeb metody włącznie ze statystycznymi.

Oceniam pozytywnie przyjętą przez Autora drogę metodyczną.

Z obowiązku recenzenta chcę podzielić się z autorem kilkoma uwagami:

- żałuję, że Doktorant zbyt ogólnie odniósł się do pytań badawczych,
- dlaczego w końcowej części dysertacji brakuje wyraźnego podziału na wnioski teoretyczne i praktyczne?
- dyskusja niestety jest zbyt powierzchowna. Przyjęto się w opracowaniach naukowych, iż ma ona wyraźnie wskazać stanowisko Autora w odniesieniu do rezultatów własnych badań i innych opracowań tematycznie tożsamy lub bliskich omawianemu zagadnieniu. To na podstawie tych opinii formułuje się wnioski.
- wskazane jest poszerzenie piśmiennictwa o aktualne pozycje.

Podsumowując stwierdzam, że dysertacja doktorska autorstwa mgr Michała Pietrzaka „Ocena efektywności nauczania piłki ręcznej z

zastosowaniem eksperymentalnego i tradycyjnego modelu nauczania” wskazuje drogę, jaką należy przyjąć, aby poprawić skuteczność nauczania gry w piłkę ręczną w ramach realizacji programu na studiach wychowania fizycznego. Praca ma swoje implikacje poznawcze i aplikacyjne. Na tej podstawie można uznać, iż Autor skutecznie zastosował metody, które przy poprawnej realizacji zadań badawczych dały pozytywny efekt – poszerzyły wiedzę na temat nauczania piłki ręcznej.

Od strony formalnej nie wnoszę uwag. Konstrukcja rozprawy jest przejrzysta, właściwa dla opracowań doktorskich.

Praca zawiera 184 strony maszynopisu, 30 stron załączników i 70 pozycji literatury.

Biorąc pod uwagę całokształt działań podjętych w celu opracowania niniejszej dysertacji, stwierdzić mogę, że są one uzasadnione, a ich forma i treść nie budzą większych zastrzeżeń. Doktorant wykazał się dobrą znajomością problematyki dotyczącej nauczania gry w piłkę ręczną i poprawnie wykorzystał wyniki badań do sformułowania wniosków.

Uważam, że przedstawiona do recenzji praca wnosi nowe informacje do nauk o kulturze fizycznej.

Stwierdzam, że dysertacja spełnia wymogi stawiane pracom doktorskim w zakresie nauk o kulturze fizycznej i wnoszę do Wysokiej Rady Wydziału Wychowania Fizycznego, Sportu i Rehabilitacji Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu o dopuszczenie mgr Michała Pietrzaka do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Gdynia 16.08.2016

